

KENTLEŞME

- Sanayi ile yaşam alanlarının ayrılması
- Yaşam alanlarının sınıfsallaşması

Kent 19. yüzyılda sanayinin mekanı, üretim ve dağıtımın kanallarının oluşturulup, denetlendiği mekan olarak ortaya çıktı

Kentsel Dönüşümde 1. Evre

- 19. yüzyıldaki gelişmeler
- Sanayi üretim alanları ile yaşam alanları iç içedir
- Modernleşmenin simgesidir
- Batı'da kent kapitalist üretim ilişkilerinin alt yapısını oluşturur
- TC'de ise toplumsal bilincin yaratılmasının aracıdır

Kentsel Dönüşümde 2. Evre Batı'da

- 2. Dünya Savaşı sonrasında
- Fordist üretim ve ekonominin genişleme dalgası zemininde büyüyen orta sınıfların yaşam alanı olarak alt kentleşme olgusu ve metropolleşme süreci
- Sanayinin kent dışına taşınması, orta sınıfların da kent dışındaki alt kentlere yönelmesi
- Kent merkezinin çökmesi

Kentsel Dönüşümde 2. Evre Türkiye'de

- İthal ikameci modelin etkisiyle hızlanan sanayileşmeye bağlı hızlı ve düzensiz göç
- Göçenlerin oluşturduğu gecekondulaşma

Kentsel Dönüşümde 3. Evre

- 1970'lerdeki ekonomik kriz ve sonrasındaki küreselleşme stratejileri belirleyici
- Alt kentleşmeye bağlı olarak çöküntü alanına dönüşen kent merkezi tüketim mekanı olarak yeniden düzenleniyor
- Kent merkezi hizmet, yönetim, medya ve tüketim sektörlerinin işgaline uğruyor

Kent Mekanının Adalara Bölünmesi

- Üst gelir grupları kent merkezini terk ederek, kendi gelirlerine uygun yeni banliyölere yönelmekte
- Orta sınıflar kent merkezini 2. evrede zaten terk etmişti
- Çöküntü halindeki kent merkezi ise ticaret, tüketim ve yönetim merkezi olarak yeniden inşa edilmekte ve sermaye çeken bir hale getirilmeye çalışılmaktadır
- Böylece çöküntü haline gelen kent merkezinde mekan tutan marjinal toplum kesimleri, bu 3. evrede, kent merkezinin de dışına sürülmektedir
- Daha önce alt sınıfların yaşam alanı olan gecekondu, merkezden kaçan orta sınıflar tarafından, yerel yönetimlerin de desteğiyle, yeniden zaptedilmektedir

Kentin Artan Sınıfsallaşması

- Kent mekanında yeni bir sınıfsallaşma yaşanıyor
- Merkez sermayeye teslim ediliyor
- Orta ve üst sınıflar, kent dışındaki ayrı yaşam alanlarına göçüyor
- Gecekondular bu amaçla ortadan kaldırılıyor. Bunun rantın engellenmesi amacıyla yapıldığı söylene de, yapılan şey aslında rantın üst sınıfların eline bırakılmasıdır
- Dolayısıyla emekçi sınıflar ile marjinal kesimler kent merkezinden ve gecekondularından sürülüyor

Kentteki Sınıfsallaşmanın Olası Etkileri

- Yeni tür bir içe kapanmadır
- Kapanma ayrı mekanlara savrulan sınıfların umutlarını, yaşama tutunma mekanizmalarını, toplumdaki beklentilerini olumsuz yönde etkileyecektir
- Toplumu her bakımdan heterojenleştirdiği kesindir
- Görece eşitsizlik algısını artıracaktır

Gecekondu ve Merkezin Sınıfsal Durumu

	Gecekondu %	Merkez %	Toplam %
Mavi yakalı	50.5	9.9	32.2
Beyaz yakalı	17.9	2.1	10.8
Yüksek Niteli	0	34.1	15.4
Kendi hesabı	13.3	10.5	12.0
Küçük-Orta Burj	6.7	10.5	8.4
Büyük burjuva	0	8.9	4.0
TOPLAM	593	486	1079

Kentin Farklı Mekanlarında Yaşayan Aynı Sınıfların Durumu

	Gecekondu	Merkez
<i>Kendi hesabına</i>		
Gelir (dolar/kişi)	71	187
Eğitim (yıl/kişi)	5.4	11.5
<i>Küçük-Orta Burj</i>		
Gelir (dolar/kişi)	119	389
Eğitim (yıl/kişi)	6.3	10.7

Kentin Farklı Mekanlarında Yaşayan Aynı Sınıftakilerin Mesleki Farklılaşması

Gecekonuda

Kendi Hesabına Çalışan:

Pazarıcı, seyyar satıcı, ayakkabı tamircisi, bisiklet tamircisi, kahveci, falcı, köfteci, yorgancı.

Küçük-Orta Burjuva:

Mobilyacı, sıhhi tesisatçı, muhasebeci

Merkezde

Kendi Hesabına Çalışan:

Avukat, emlakçı, kuyumcu, diş teknisyeni, mimar, ressam

Küçük-Orta Burjuva:

Hekim, diş hekimi, eczacı, mühendis, gözlükçü, turizmci

Farklı Mekanlarda Farklı Eğitim Düzeyi

	Gecekondu	Merkez
Eğitim yılı		
0	8.1	2.2
1-5	61.4	15.5
6-8	10.7	8.1
9-11	13.9	27.0
12 ve daha çok	5.9	47.2

Farklı Mekanlarda Farklı Gelir

	Gecekondu	Merkez
Kişi başı gelir (Dolar)		
50'den az	29.7	3.8
50-99.9	53.9	10.3
100-149.9	8.4	15.5
150-199.9	4.0	22.6
200 ve üzeri	4.0	47.8

Farklı Mekanlarda Farklı Sağlık

	Gecekondu	Merkez
Psikolojik sorun (%)	42.4	29.5
Kötü algılanan sağlık (%)	44.6	25.6
Geçici yetiyitimi (%)	34.1	22.1

Farklı Mekanlarda Farklı Sağlık Hizmeti

	Gecekondu	Merkez
Son 1 yılda özel hastane	2,9	9,5
Son 1 yılda özel poliklinik	2,7	11,7
Son 1 yılda fakülte hastanesi	11,6	28,8